

Antoine Bodar

Eerste Zondag van de Avent (C)
Begijnhofkerk Amsterdam 18 XI 2009
Friezenkerk Rome 29 XI 2009

EINDTIJD

‘Heft uw hoofden omhoog; want uw verlossing is nabij’ (Lc 21,28). ‘De tijd is nabij dat Ik Mijn belofte nakom en David de wettige Afstammeling schenk die rechtvaardig en eerlijk heerst’ (cf. Jr 33,14-16): In Zijn gerechtigheid zal Jerusalem, Mijn heiligdom dat wil zeggen Mijn volk, Mijn gemeenschap – de Kerk dus, Mijn geliefde, Mijn bruid – delen in Zijn gerechtigheid.

Wij verheugen ons als Christusgemeenschap op het wederom gedenken en vieren van Zijn eerste komst in het vlees – Gods Zoon, in het vlees gekomen voor ons, mens geworden als wij, om ons te verlossen en door Zijn lijden en sterven, Zijn dood en verrijzenis terug te brengen bij de Vader als van dan af door Zijn toedoen aangenomen kinderen van God.

Maar in de overweging van Zijn eerste Advent als mens geworden God overwegen we in enen Zijn tweede Advent wanneer de tijd weldra niet meer zal zijn en het einde der tijden daar is. We herinneren ons Zijn eerste komst, toen Hij in doeken gewikkeld neerlag in een kribbe. We overdenken Zijn tweede komst, wanneer Hij met licht bekleed wederkeert in heerlijkheid.

Nu het oude liturgische jaar is besloten en heden het nieuwe kerkelijke jaar aanvangt met de Advent blijven we uitgenodigd na te denken over de eindtijd, meer in het bijzonder over het einde der tijden – niet zozeer dus de eerste komst van Christus in de nederigheid maar veeleer de tweede komst van Christus in heerlijkheid, wanneer Hij zal komen om te oordelen levenden en doden en in gerechtigheid goeden zal scheiden van slechten.

Matteüs (cf. 25,32-34.41) verwoordt het krachtig: ‘Alle volkeren zullen voor Hem bijeengebracht worden en Hij zal de mensen in twee groepen scheiden, zoals de herder dat doet tussen schapen en bokken. Tot die aan Zijn rechter hand zal Hij zeggen: “Komt gezegenden van Mijn Vader en ontvangt het Rijk dat voor u gereed is vanaf de grondvesting der wereld.” Tot die aan Zijn linker hand zal Hij zeggen: “Gaat weg van mij, vervloekten, in het eeuwige vuur dat bereid is voor de duivel en zijn trawanten.”’

Bestaat de duivel dan nog steeds? Hadden wij die niet als overbodig en uit de tijd en al te streng democratisch afgeschaft, zoals we tegenwoordig veel in democratische telling uit de tijd achten en dus afschaffen?

Juist omdat de meesten van ons het bestaan van de duivel loochenen, kan hij in rust zijn gang gaan en heersen over de wereld van oorlog en twist.

Wie zullen bij het Laatste Oordeel in de meerderheid zijn – de schapen of de bokken? Ik denk de goeden en reken daarop en hoop dat ook. Is het niet altijd de eerlijke sport in elk mens die wij tegenkomen het goede te zoeken en te benadrukken?

Kwaaitongen bezoedelt, goedspreken maakt vrij.

Wat is bij Matteüs het criterium tussen goedheid en slechtheid? Dat is de bekommernis van de ene mens om de andere – vooral om de geringsten, de armen en de onaanzienlijken: ‘Wat ge aan hen hebt gedaan, hebt ge aan Mij gedaan’, zegt Jesus (cf. Mt 25,40).

Wat beduidt de eindtijd? Wanneer zijn we in de eindtijd? We onderscheiden van elkaar de eindtijd en het einde der tijden.

Met de komst van de Zoon Gods, Jesus de Christus, in het vlees – Zijn menswording die we weldra weer zullen vieren – is de eindtijd al aangevangen. Met Zijn komst toen zijn de tijden vervuld – vol geworden. Na Elia en de andere profeten met Joannes de Doper als laatste van het Oude Verbond is ten slotte de Heer Jesus gekomen, met Wie het Nieuwe Verbond begint.

Maar hoe verhoudt zich de eindtijd tot de tweede komst van de Heer, Zijn tweede Advent.

Wij weten niet wanneer die tweede komst zal geschieden maar we worden wel telkens gewaarschuwd zo te leven alsof de Heer al terugkeert. Bidt zonder ophouden; want dag noch uur zijn ons bekend. Hij zal plotseling terugkeren. Is niet deze Bijbeltekst (Lc 18,8) allerhoogst actueel – althans voor de westerse wereld: 'Zal de Mensenzoon bij Zijn komst nog het geloof op aarde vinden?'

Wanneer de eindtijd, waarin we leven, eens ten einde komt, zal – vooraleer de Heer terugkeert – de tijd van immense afval aanbreken. Wenu, dat geschiedt.

De mensheid vergelijkt Paulus voor die periode met de tijd van Sodoma in de dagen van Lot en met de spottende tijdgenoten van Noach. Sodoma is evenals Gomorra verwoest en de spotterij met Noach hebben de spotters de zondvloed gebracht waaraan zij niet zijn ontkomen.

Wil ik u door dezen angst bezorgen, zo u al in de woorden van de Schrift kunt en wilt geloven? Geenszins.

Ook wanneer we in de laatste dagen zouden leven, dan nog is het onze opdracht voort te leven, onze plicht te doen, te woekeren met onze talenten en gestalte te geven aan de liefde die God is. Dat is alles. Al haalt de mens zich van alles in zijn hoofd, God Zelf is eenvoudig en nederig en Zijn juk is zacht en Zijn last is mild (cf. Mt 11,30). Maar de Heer, Hij is geen ja-knikker zonder tong of vuist, geen alles toedekkende welzijnswerker die het kwaad niet ziet en dat zelfs ontkent. De Heer is barmhartig en alles begrijpend maar niet alles daarom zonder meer vergevend. De Heer is rechtvaardig en daarom niets toedekkend dat Zijn recht spreken in gerechtigheid zou weerspreken. De oproep tot nadenken over de eindtijd – onze tijd – is de oproep tot verantwoord en dienend leven. En voor hen die de gave van het geloof in Christus hebben gekregen, voor hen beduidt dit tevens volharding in het geloof, standvastigheid ook in tijden van tegenspoed en al te grote welvaart wanneer de mens op Gods troon lijkt te zijn gezeten.

Als het dan niet gaat om de inboezeming van angst, waarom gaat het dan wel het einde der tijden te overwegen? Twee kwesties. De ene is deze: Zo plotseling als de bliksem flikkert, zo ineens zal de Mensenzoon komen op Zijn dag (cf. Dan 7,13-14). Als een dief in de nacht komt Hij (cf. Mt 24,40). En daarmee is meteen de andere kwestie aan de orde (cf. Lc 21,34-36): 'Weest waakzaam en bidt; want ge kent dag noch uur – noch van einde der tijden noch van eigen tijd.'

Laten we daarom alle dagen van ons zijn hier leven met de dood. Zo kan hij ons niet overvallen. Zo vergeven wij elkaar elke dag. Zo genieten we het leven maar zijn ons tevens bewust van het einde daarvan. Dat is niet iets verontrustends, dat is het leven onder ogen zien zoals het eenvoudigweg is. 'Zorgt er dus voor dat uw geest niet afgestompt raakt door de roes van dronkenschap of door de bedwelming van niet beklivende rijkdom in materialisme of door de tijd dodende verveling in hedonisme of zelfs door de dagelijkse zorgen om het leven. Laat de dag van de wederkomst des Heren u niet onverhoeds grijpen als een strik en de dood u niet halen als een dief in de nacht.'

'Weest waakzaam en bidt opdat ge stand moogt houden voor het aangezicht van de Mensenzoon.'

Waakzaamheid is dienend en verantwoord leven – in bekommering om onze naasten en de ander mensen in onze steeds kleiner wordende wereld van de globalisering – zonder aanzien van ras of taal, godsdienst of levensovertuiging. Want de Heer vergaart ten slotte Zijn eigen volk – Zijn gemeenschap die Kerk is (binnen en buiten haar grenzen) – uit alle naties en werelddelen, uit alle rassen en talen. Hij is groter dan wij samen en veel groter – zo groot dat wij Hem niet kunnen bedenken. En dat te weten stemt ons niet alleen nederig en afhankelijk jegens Hem, het stemt ons ook blijmoedig, geborgen als wij zijn in Zijn hand – nu en altijd. Want Hij, Christus, is Dezelfde gisteren, vandaag en altijd en tot in eeuwigheid (cf. Heb 13,8). Hij is de alpha en de omega, de eerste en de laatste, het begin en het einde (cf. Apk 22,13). De Heer is het doel van de mensengeschiedenis, het middelpunt van de mensheid, de vreugde aller harten, de vervulling van de verlangens van eenieder (cf. GS 45). Wat immers is de voleinding van de geschiedenis van ons mensen – Gods plan dat overeenstemt met Zijn liefde? Dat is dit (cf. Ef 1,10): 'Alles herstellen in Christus.'

De Heer roept ons nu op de tekenen van de tijd te verstaan en zonder angst of vrees daarmee om te gaan. Wanneer de twijgen van de vijgeboom uitbotten, weet ge dat de zomer nabij komt. (In het heilige land is de vijgeboom de enige boom die de bladeren verliest – vandaar Jesus' vergelijking.) Welnu, zo moet ge ook de tekenen van de tijd verstaan wanneer de Heer wederkomt.

Laten wij dus goed beseffen dat alles in het ondermaanse tijdelijk is – ook de hemel en ook de aarde. Jesus' woorden, opgetekend in de Evangeliën, evenwel vergaan nimmer.

En laat ons dit troosten: De engel Michael zal opstaan om ons als de kinderen van God te beschermen. Velen van ons mensen weten niet dat zij kinderen van God zijn – met name weten dat niet de hedendaagse nieuwe heidenen. Maar God bemint hen niet minder dan ons, gelovigen. Zij hebben niet de genade van het geloof ontvangen die ons wel ten deel is gevallen. Daarom past het ons nooit ons te laten voorstaan op hen – sterker nog: Hebben zij beter geleefd, zij hebben meer geleefd met God Die zij niet kennen en zij zullen dichter bij Hem verkeren in Zijn eeuwigheid.

Op het einde der tijden zal God alles in allen zijn (cf. 1 Kor 15,28): God zal ons allen geheel vervullen en wij zullen geheel opgaan in God, voor zover Hij dat toestaat. Nu nog is Hij veelal weinig in allen, maar dan zal Hij zijn alles in allen.

Wiens geweten in oprechtheid zuiver is, behoeft nimmer angstig te zijn. En dit wordt ons in het vooruitzicht gesteld (cf. Rom 8,21): 'In Gods Koninkrijk zullen wij bevrijd worden uit de slavernij van de vergankelijkheid en ingaan in de glorievolle vrijheid van de kinderen Gods.'

Bekleden we ons daarom met Christus (cf. Rom 13,14). Zijn komst is niet minder dan Zijn aanwezigheid onder ons (cf. 1 Tes 3,13): 'De Heer sterke ons hart opdat wij onberispelijk zijn in heiligheid voor het aanschijn van God onze vader, wanneer Jesus met al Zijn heiligen wederkeert.'